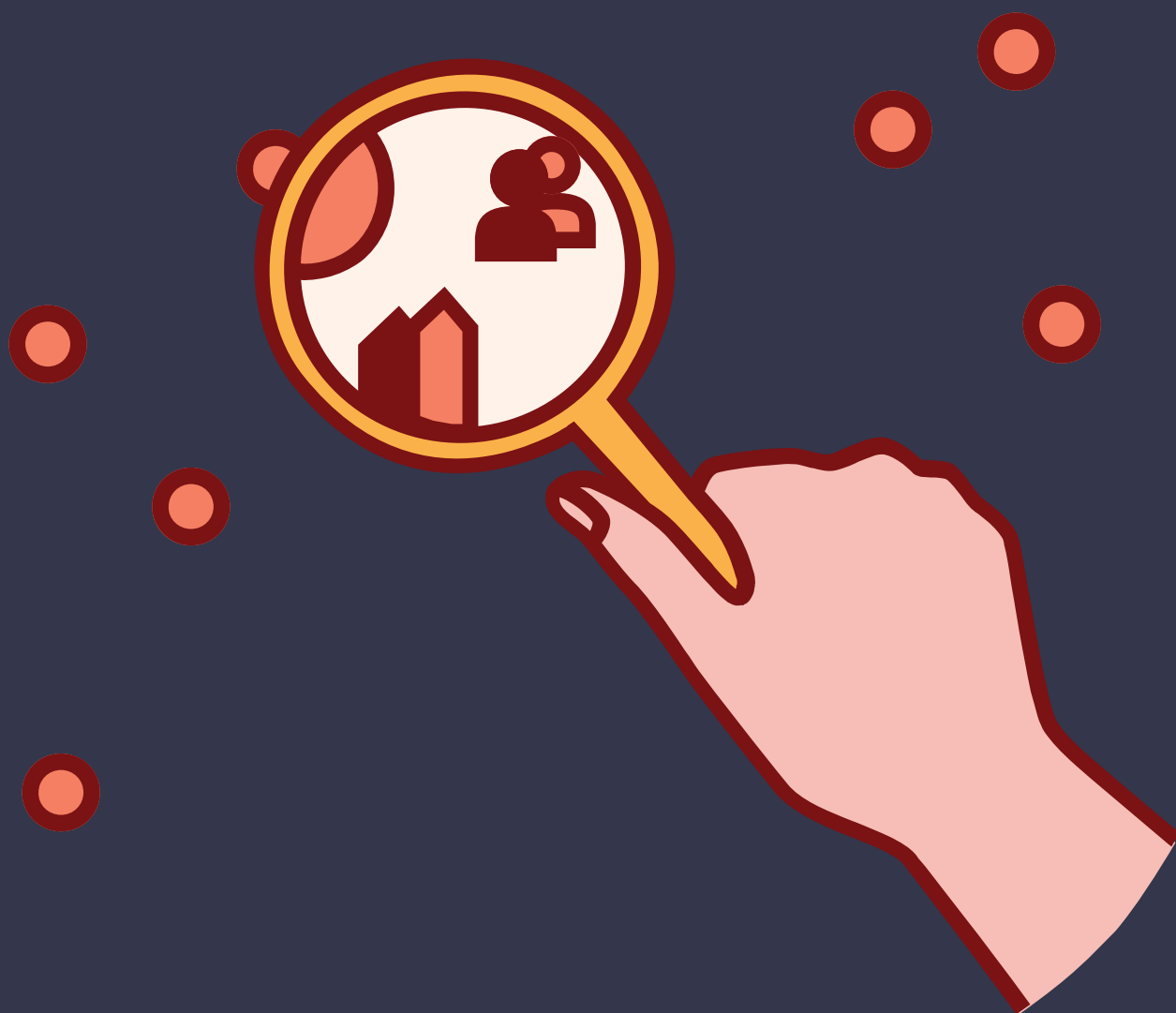

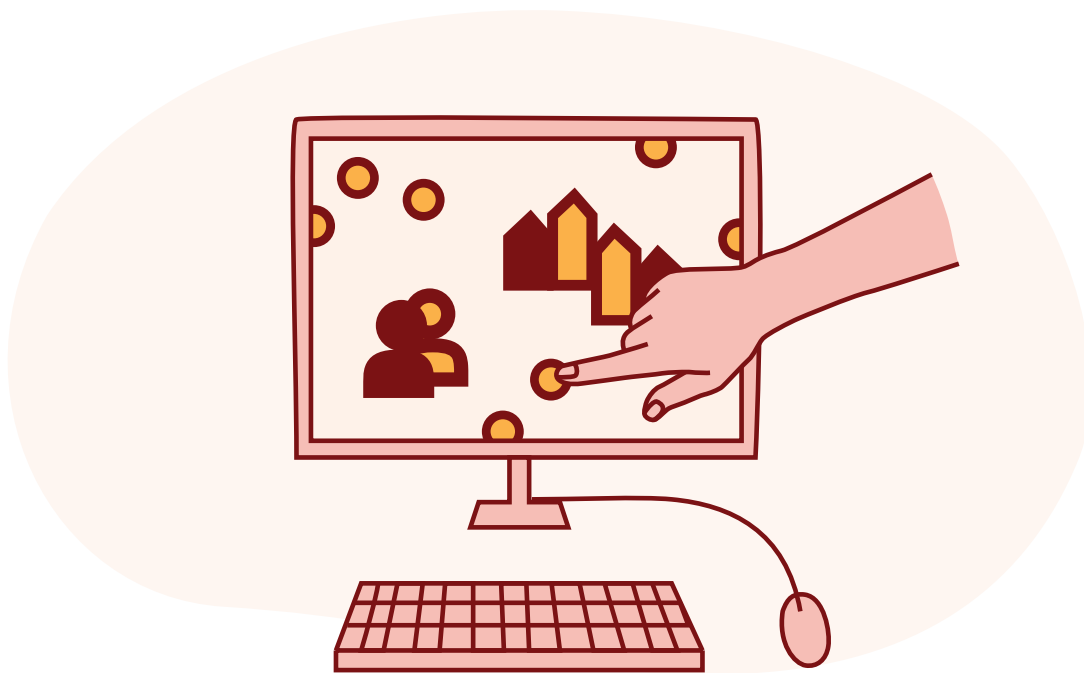
NSD Årsmelding 2020

NORSK SENTER FOR
FORSKNINGSDATA

Innhold

Innledning	3
Forskningsdata om mennesker og samfunn	6
Arkivering og gjenbruk av forskningsdata	7
ESS - European Social Survey.....	8
ISSP – International Social Survey Programme	9
Tilgang til registerdata – videreutvikling av Microdata.no	10
NorLAG - livsløpsstudier	10
Modernisering av dataarkivtjenestene	11
Personvern og datahåndteringstjenester.....	12
Støtter forskningen i å fylle kravene i lovverket.....	12
God planlegging gir bedre data	13
Kurs og presentasjoner.....	14
Tilgjengeliggjøring av data om utdanning og forskning.....	15
DBH - Database for statistikk om høgre utdanning	15
Register for vitenskapelige publiseringskanaler.....	16
Internasjonalt samarbeid.....	18
Kommunikasjon og formidling.....	21
Styrets beretning for 2020	24
Årsregnskap og resultatdisponering	28
Organisasjonskart.....	36

Innledning

2020 var et år som i alle deler av samfunnet ble preget av den globale pandemien. Som samfunnet ellers har NSD gjort et kvantesprang når det gjelder fortrolighet med nye digitale samarbeidsformer. I sum har koronautbruddet stort sett ikke berørt brukerne våre på andre måter enn at vi har hatt noe redusert bemanning på telefon for å gi medarbeiderne her økt mulighet for fleksibel arbeidstid. I tillegg ser vi at produktiviteten i noen utviklingsprosjekter ble vanskelig å opprettholde, noe som har ført til forsinkelser i noen leveranser. NSD var utstyrmessig lite forberedt på å skulle takle en situasjon med hjemmekontor, men takket være stor fleksibilitet og innsatsvilje fra de ansatte, har vi i det store og hele levert på alle tjenestområdene våre.

Enklere tilgang til data

Året startet med lansering av den nye dataportalen til NorLAG (Den norske studien av livsløp, aldring og generasjon) på OsloMet, der NSD ble invitert til et samarbeid med forskerne på velferdsforskningsinstituttet NOVA om å utvikle en formidlingsløsning som gir bred tilgang for forskere og studenter til NorLAG-undersøkelsens unike livsløpsdata. NOVA-forskernes åpenhet og vilje til å dele er helt essensiell for at disse dataene kunne gjøres tilgjengelig for andre gjennom portalen.

NSD har også gjennom NORDi-prosjektet (Norwegian Open Research Data Infrastructure) forbedret den tekniske infrastrukturen og tjenestetilbudet rundt arkivering og formidling av forskningsdata i året som har gått. I 2020 lanserte vi et nytt

og digitalisert bestillingssystem for datasamlingen “Norske forskningsdata”, som inneholder over 3 600 datasett fra norske forskere i UH-sektoren, fra ulike forskningsinstitutt og SSB. Systemet har både forenklet prosessen med å bestille data og redusert behandlingstiden fra dager til minutter. Prosjektet startet også arbeidet med å forbedre søk etter data, noe som vil gjøre data betraktelig enklere å finne og dermed gjenbruke.

Nye verktøy for datahåndtering

Nye verktøy ble lansert til støtte for forskere og ledere i forskningsinstitusjoner i arbeidet med å håndtere og ha oversikt over institusjonens forskningsdata, NSD policyveiviser og planarkiv. Policyveiviseren gjør det enklere for forskeren å følge sin institusjons retningslinjer, mens planarkivet gir institusjonen oversikt over alle egne datahåndteringsplaner som er opprettet med NSDs verktøy. I tillegg lanserte vi en ny versjon av NSDs datahåndteringsplanverktøy. Datahåndteringsplanen er nå interaktiv og gir veiledning basert på hvilke data som skal samles inn til prosjektet.

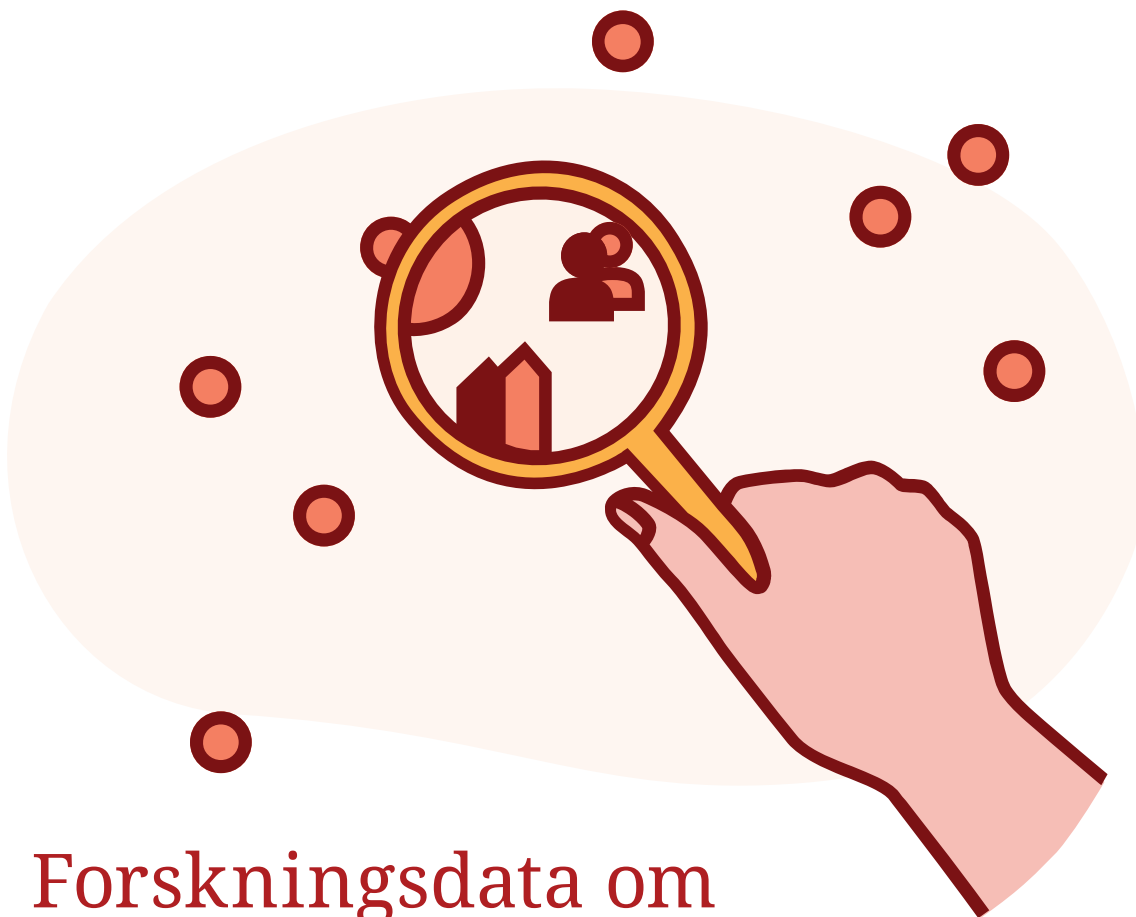
Rekord i antall meldeskjema

For NSDs arbeid med personverntjenester i forskning nådde vi en milepæl da vi 17. desember 2020 passerte 10 000 innsendte meldeskjema i løpet av ett kalenderår fra forskere og studenter som skal behandle personopplysninger i sin forskning. Samtidig som vi aldri har mottatt flere forsknings- og studentprosjekter til rådgivning og vurdering, gir innføringen av nye rutiner og systemer økt effektivitet slik at vi klarer å holde køen kortere og behandlingstiden lavere enn tidligere. Det store omfanget gjør likevel at både kø og behandlingstid tidvis er lenger enn ønskelig, og vi arbeider med å styrke bemanningen for å øke kapasiteten.

NSD gir data merverdi

NSD har sitt utspring i samfunnsvitenskapenes behov for komparative data, men over de 50 årene som har gått har forskningen blitt mer tverrfaglig og datagrunnlaget som benyttes likeså. NSD har utvidet sin tjenesteportefølje i tråd med forskningens behov, samtidig er det liten tvil om at vår spisskompetanse dreier seg om det vi i grov forstand kan kalle data om mennesker og samfunn. Forskingen fortjener dataarkiv som kan forstå deres data. Ulike datatyper krever ulik bearbeiding for å tilgjengeliggjøre dem så åpent som mulig og så lukket som nødvendig. NSD vil i tiden framover jobbe enda tettere med forskermiljøene og andre relevante dataprodusenter for å realisere en optimal arbeidsdeling og fremme datadrevet forskning.

På styremøtet 18. desember 2020 ble ny strategi for NSD fram mot 2025 vedtatt. Strategien slår fast et tydelig mål om at NSD skal være en medvirkende, kunnskapsrik og nyskapende organisasjon som bidrar til fremragende forskning. Vi skal samarbeide med omgivelsene for å levere datatjenester av høy kvalitet og realisere målene om åpen forskning. Visjonen vår er at NSD gir data merverdi. Data må være tilgjengelige og kunne forstås av brukerne både i dag og i framtiden for at de skal ha gjenbruksverdi. NSD skal utmerke seg ved å gjøre dataene godt dokumenterte og analyseklare. De skal være enkle å finne, få tilgang til, og sammenstille med andre data – i tråd med FAIR-prinsippene.

Forskningsdata om mennesker og samfunn

NSDs samfunnsoppdrag er å arkivere, tilrettelegge og formidle data om mennesker og samfunn til forskning og analyse. Dette gjøres dels ved å arkivere data fra forskningsprosjekter, dels ved å utvikle løsninger for tilgjengeliggjøring av data i samarbeid med andre, dels ved å produsere nye data, og dels ved å samle inn og systematisere data fra eksisterende kilder. Alle datasett blir kvalitetssikret, får strukturerte metadata, gjøres tilgjengelige for gjenbruk og blir tilrettelagt for langtidslagring. Dette gir et solid datagrunnlag for forskningen, og det gjør det mulig å se data i sammenheng, med hensyn til tid, rom og ulike datanivåer.

Arkiverer data fra forskningsprosjekter

Data fra forskningsprosjekter formidles gjennom datasamlingen «Norske forskningsdata». Vi samler inn, bearbeider, dokumenterer, legger til rette, arkiverer, vedlikeholder og sørger for at data er tilgjengelige i en slik form at de kan benyttes til forskning uten store juridiske, økonomiske og praktiske kostnader for brukerne. Gjennom rådgivning om personvern og datahåndtering sikrer vi forskningsdata av høy kvalitet. Samarbeidet med Forskningsrådet, Datatilsynet, Arkivverket og UH-sektoren er viktig i dette arbeidet.

Skreddersyr løsninger for tilgjengeliggjøring av data

Store komplekse datasamlinger krever skreddersydde løsninger for å kunne tilrettelegges og gjøres tilgjengelig på en brukervennlig måte. I tjenester som Microdata, NorLAG og European Social Survey (ESS) er NSD en viktig partner for å tilrettelegge data og utvikle gode systemer som gjør data enkelt tilgjengelig for brukerne, og dermed bidrar til økt bruk av datasamlingene.

Produserer nye data

NSD produserer nye data. I International Social Survey Programme (ISSP) står NSD for datainnsamlingen i Norge og sikrer dermed tilgang til norske sammenliknbare data med gjentakende spørsmål. Dette gir tidsserier for ulike tema over flere tiår. Tilsvarende har NSDs engasjement i skolevalget generert data om ungdoms holdninger og verdier ved alle valg siden 1989.

Tilrettelegger data fra eksisterende kilder

Kommunedatabasen og Forvaltningsdatabasen er eksempler på at NSD samler inn, dokumenterer, systematiserer og setter sammen data fra eksisterende datakilder. I 2020 har vi tilrettelagt og publisert data fra Sentraladministrasjonsundersøkelsene. Hvert tiende år siden 1976 har saksbehandlere og ledere i sentralforvaltningen blitt spurt om trekk ved arbeidsformer, personell og beslutningsprosesser. Dette gir et godt innblikk i utviklingstrekk i forvaltningen over en 40-årsperiode.

Her følger beskrivelse av noen av NSDs tjenester knyttet til dataformidling.

Arkivering og gjenbruk av forskningsdata

Data fra forskningsprosjekter som arkiveres hos NSD gjøres tilgjengelig for gjenbruk i datasamlingen "Norske forskningsdata". Den inneholder over 3600 datasett fra forskningsprosjekter, Statistisk sentralbyrå, forskningsinstitutter og universitets- og høyskolesektoren. Datasamlingen omfatter alt fra enkle datasett til større datasamlinger som Norsk medborgerpanel og Ungdata.

Ny søkefunksjonalitet

I 2020 har vi arbeidet med nye systemer for dokumentering av datasett, samt ny søkefunksjonalitet. Tidlig i 2021 vil søket bli en del av nettsidene våre. Gode strukturerte metadata gjør det mulig

å søke dypt ned i undersøkelsene blant de nesten 650 000 spørsmålene/variablene som finnes i datasamlingen. Dette vil gi økt synlighet for datasettene og gjøre det enklere å finne spørsmål og variabler på tvers av ulike undersøkelser.

Arkiverte data

I 2020 har 149 nye datasett blitt arkivert og gjort tilgjengelige i samlingen. Det har vært en klar nedgang i arkiverte datasett fra prosjekter som er finansiert av Norges forskningsråd. Institusjonene er forpliktet til å lagre datasettene sine, men det er i større grad åpnet for at de kan lagre datasettene hos seg selv. Forskningsrådet har imidlertid pekt på at det fortsatt er ønskelig at NSD opprettholder sin rolle og at data lagres hos oss. Den noe lavere datafangsten i 2020 skyldes i tillegg koronapandemien som har ført til utsettelse i flere prosjekter. I sum har NSD derfor ikke fått inn den mengden data som var planlagt for 2020. Vi ser likevel en liten økning i den totale datamengden fra 2019 til 2020.

Arkiverte data	2018	2019	2020
Forskningsrådsfinansierte prosjekter	49	61	27
Statistisk sentralbyrå	22	25	50
Meningsmålingsarkivet	11	25	12
Andre	37	28	60
Totalt	119	139	149

Gjenbruk

Datasamlingen «Norske forskningsdata» inneholder både datasett som kan lastes ned fritt, og data som krever søknad fra brukeren. Noen datasett har restriksjoner på bruk i forhold til personvern. I 2020 har vi utlevert data etter søknad til 599 forskere fra 360 forskningsprosjekter. I tillegg er det lastet ned 354 åpne datasett uten søknad, fra 132 ulike brukere.

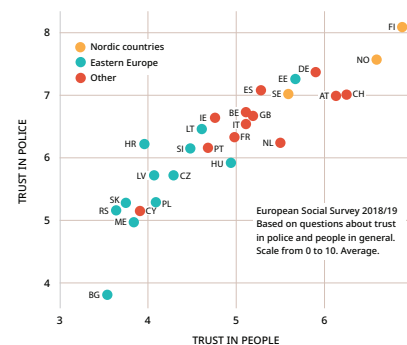
ESS - European Social Survey

ESS regnes som flaggskipet blant europeiske flernasjonale spørreundersøkelser, og har siden 2002 samlet inn data om europeeres holdninger, verdier, erfaringer og livssituasjon annethvert år. NSD er dataarkiv for undersøkelsen og har ansvaret for kvalitets-sikring, kuratering og publisering av data og dokumentasjon. NSD drifter nettstedet til ESS og gir utstrakt brukerstøtte.

ESS ble i juni 2020 kåret som vinner av Lijphart / Przeworski / Verba (LPV) Dataset Award 2020. Prisen deles ut av Comparative Politics-delen av American Political Science Association (APSA) for det beste datasettet i sammenlignende politikk.

Komiteen for prisutdelingen fremhevet kvaliteten på ESS-undersøkelser, regelmessigheten av utgivelsen, brukervennlig-

Trust in police vs trust in people

ISSP-undersøkelsene består av en fast kjernemodul og en modul med spørsmål om ulike tema som gjentas over tid.

Tilgang til registerdata – videreutvikling av Microdata.no

Microdata.no ble lansert i mai 2018 etter fem år med felles utviklingsarbeid av SSB og NSD for å gjøre SSB-data lettere tilgjengelig for forskning. Prosjektet var finansiert av Forskningsrådet. Gjennom tjenesten får forskere og studenter selvbetjent, søknadsfri og umiddelbar tilgang til mikrodata fra SSB.

Videreutvikling

Det jobbes kontinuerlig med å utvikle ny funksjonalitet i Microdata. I 2020 har tjenesten fått mulighet for versjonering. Det vil si at brukeren selv kan bestemme hvilken versjon av data man vil bruke. Dette åpner for fortløpende dataoppdatering, og sikrer reproduserbarhet. Det er også utviklet ny funksjonalitet knyttet til regresjon og variabelberegninger.

SSB og NSD har fått ytterligere støtte fra Forskningsrådet for å utvikle tjenesten, og fram mot 2024 vil oppdateringer i form av ny funksjonalitet og nye data bli løpende lansert. Prosjektet Microdata 2.0 startet opp i 2020, og det vil jobbes mye med videreutvikling i 2021.

Etter innspill fra tunge registerdatabrukere er det opprettet et strategisk samarbeidsforum som skal sikre tett dialog med brukerne i det videre utviklingsarbeidet.

Nye data

I tillegg til at variablene er oppdatert med nyeste årgang er det i 2020 lagt til nye variabler om boforhold, husholdninger og familier, samt data om barnevern og AFP. Samlet inneholder Microdata nå 235 variabler.

Bruk av Microdata.no

Tjenesten har 343 brukere hvorav 255 forskere og 88 studenter. Disse kommer fra 46 ulike institusjoner. I 2020 ble det produsert 13 publikasjoner basert på data fra Microdata.no. Fem av disse var masteroppgaver.

NorLAG - livsløpsstudier

NorLAG er en livsløpsstudie hvor vi følger de samme personene, født mellom 1922 og 1966, over tid. Studien kombinerer longitudinelle survey- og registerdata som belyser viktige områder av folks liv: helse, omsorg og velvære, arbeid og pensjonering, familierelasjoner og sosiale nettverk.

I samarbeid med NOVA ved OsloMet har NSD utviklet en portal som gir tilgang til dataene. I prosjektet har man hatt stor nytte av det langsiktige utviklingsarbeidet, både faglig og teknologisk, som har funnet sted i prosjekter som RAIRD/Microdata.no og NORDi. Disse teknologiene har gitt oss godt grunnlag for å skreddersy løsninger for tilgjengeliggjøring av komplekse datasamlinger.

Den nye portalen ble lansert i januar 2020, og hadde ved utgangen av året 48 registrerte brukere.

Modernisering av dataarkivtjenestene

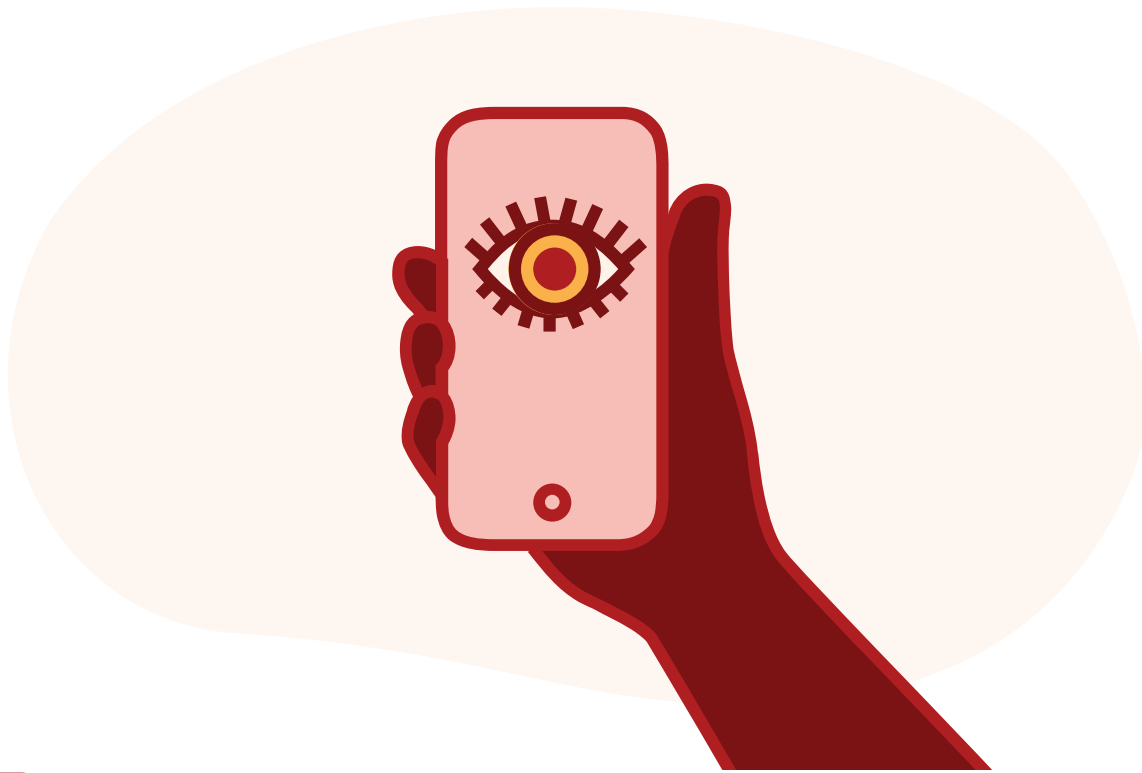
I NORDi-prosjektet moderniserer vi dataarkivtjenestene samtidig som vi utvikler nye verktøy for å gjøre det enklere å håndtere og dele forskningsdata. Målet er øke verdien av data, blant annet ved å gjøre dataene i NSDs arkiv enklere å finne og bruke, og dermed mer attraktive.

Gjennom NORDi prosjektet ble det utviklet et nytt system for bestilling og utlevering av data med elektronisk signatur, slik at ventetiden på utlevering av data ble betydelig kortet ned sammenliknet med tidligere. En ny kurateringsplattform er etablert i skyen, og denne gjør det mulig å implementere ulike kurateringsnivåer og danner grunnlaget for at data og metadata kan flyttes til skyen i 2021.

I prosjektet ble det utviklet en policyveiviser og et planarkiv som skal hjelpe institusjonene med å holde oversikt over datahåndteringsplaner og valg av policy i forhold til dataarkivering. I løpet av 2020 ble det etablert en drifts- og prismodell for disse tjenestene. Målsetningen er å sikre bærekraftig drift og utvikling av tjenestene. NSD vil prioritere digital arkiveringsavtale som støtter e-signering i første halvdel av 2021.

I 2020 startet arbeidet med en ny funksjonalitet for å søke etter data, nært knyttet opp til den nye kurateringsplattformen. Dette vil gjøre data mer synlig, og forenkle forskernes jobb med å finne relevante data. Det nye søket vil bli integrert i NSDs nettsider tidlig i 2021.

NORDi-prosjektet løper til juni 2021, men moderniseringen av NSDs infrastruktur fortsetter. I løpet av våren skal en ny deponeringsløsning komme på plass slik at det blir enkelt for forskere å gjøre data tilgjengelig for gjenbruk. I tillegg vil en rekke nye interne verktøy for dokumentering, bearbeiding og langtidslagring av forskningsdata kunne tas i bruk.

Personvern- og datahåndteringstjenester

Støtter forskningen i å fylle kravene i lovverket

NSD leverer personverntjenester til rundt 130 forsknings- og utdanningsinstitusjoner, herunder alle landets universiteter, de fleste høyskoler, flere helseforetak samt en rekke forskningsinstitutter og kompetansesentre. Hensikten er å bistå forskningen med å få lovlig tilgang til nødvendige persondata. Vi leverer også tjenester til administrasjon og ledelse, for å styrke og forenkle institusjonens arbeid med å sikre interne rutiner og følge opp forskningsprosjekt som behandler personopplysninger. I tillegg til å gi veiledning og kvalitetssikre forskningsprosjekters bruk av personopplysninger, er NSD også personvernombud for flere forskningsinstitusjoner.

I 2020 vurderte NSD ca. 10 % flere innmeldinger av prosjekter som skal behandle personopplysninger, sammenliknet med 2019. Dette betyr at i overkant av 10 000 nye prosjekter ble meldt inn via NSDs meldeskjema i løpet av 2020, noe som er ny rekord. Køtiden i 2020 har likevel vært kort, og behandlingstiden har vært akseptabel. NSD har i 2020 utført i overkant av 150 personvernkonsekvensvurderinger (DPIA) mot 135 i 2019. NSD har gjennomført regelmessige møter med UHR-institusjonene og med instituttene i instituttsektoren, og levert rapporter som gir en oversikt og oppsummering av institusjonens behandlinger av personopplysninger og NSDs oppfølging og vurderinger. Disse møtene er en

god kanal for gjensidige innspill til hva som fungerer godt og hva som kan bli bedre, hvilke behov og utfordringer institusjonene har, samt systemutviklingsbehov når det gjelder meldeskjema og meldingsarkivet.

NSD har vært personvernombud for seks institusjoner i 2020 (ESS, NORCE, ISF, NKVTS, NUBU og CMI), og har nylig inngått avtale med Uninett, SINTEF og FAFO for 2021.

Som ledd i å sikre at dataene NSD arkiverer er trygge og kan tas vare på i et langtidsperspektiv har vi gjennomført personvernkonsekvensanalyser (DPIA) på en rekke av datasamlingene vi forvalter, slik at vi kan dokumentere at måten vi håndterer og publiserer slike data på, er innenfor rammene av regelverket.

God planlegging gir bedre data

Datainnsamling er en kostbar og tidkrevende affære, og derfor er også interessen for og kravene til gjenbruk av data økende. Forskningsrådet og flere andre aktører krever at forskningsprosjekter har en datahåndteringsplan, ettersom gode og informerte valg under innsamling og bearbeiding av data kan gi økt kvalitet og gjenbruksverdi. NSD har utviklet en mal for en slik datahåndteringsplan, også kjent som DMP (Data Management Plan), til støtte for forskerne i dette arbeidet, og denne planen ble lansert i ny og forbedret utgave i 2020. NSDs DMP er fritt tilgjengelig for alle forskere fra alle fagfelt og på alle nivåer.

Tallet på datahåndteringsplaner som ble opprettet i NSDs verktøy ble mer enn fordoblet fra 2019 til 2020, hvor vi registrerte totalt 3717 opprettede planer. Erfaringsmessig er det reelle tallet på aktive planer noe lavere, da noen forskere og studenter oppretter en plan uten å gjennomføre utfylling, men tallet vitner likevel om at verktøyet er godt brukt. NSD har mottatt gode tilbakemeldinger på forbedringene som er gjort, blant annet at planen har blitt interaktiv og gir veiledning basert på dataene du skal samle inn. Vi har også mottatt noen innspill til justeringer som vi vil ta med oss i videreutviklingsarbeidet.

Informasjonen som studenter og forskere gir deltakerne om hvordan datamaterialet skal bli brukt når de rekrutterer deltakere til et prosjekt, påvirker også om data kan gjenbrukes til andre forskningsformål. NSD startet i 2020 et arbeid på tvers av seksjonene for å gi bedre råd til forskere og studenter i valg de bør gjøre før datainnsamlingen starter opp for at data skal kunne arkiveres og gjenbrukes. Fortsatt er det mange flere forskere som fyller ut NSDs meldeskjema enn som fyller ut en datahåndteringsplan. På sikt ønsker vi å integrere de digitale løsningene og tjenestene våre bedre, slik at forskerne sparer tid under utfylling og prosessen ivaretar livsløpet til dataene bedre.

NSD har også utviklet to avtalebaserte verktøy for institusjon og ledelse, som beskrevet tidligere under NORDi-prosjektet. Vi har

utarbeidet en prismodell for tjenestene og er i ferd med å tilby disse til aktuelle institusjoner. Det ble inngått avtale med NMBU om bruk av verktøyene.

Kurs og presentasjoner

NSD har stor etterspørsel etter kurs og opplæring, særlig innen personvern og datahåndtering, og også om arkivering og gjenbruk. Vi hadde planlagt flere kurs og gjennomført noen få da koronapandemien stengte ned samfunnet 12. mars 2020. Noen av disse kursene ble avlyst, men vi gjennomførte også flere som webinarer.

NSD har til sammen holdt seks fysiske kurs og åtte digitale kurs og presentasjoner innenfor temaene personvern, personvern-tjenester i forskning, datahåndtering og datahåndteringsplan, meldeskjema og meldingsarkiv. I tillegg har vi gjennomført et internasjonalt webinar om GDPR i samarbeid med CESSDA, den felleseuropeiske infrastrukturen for samfunnsvitenskapelige dataarkiv.

Vi arbeider med å øke kapasiteten på opplæringstjenestene våre for å imøtekomme den store interessen for våre kurs.

Tilgjengeliggjøring av data om utdanning og forskning

DBH - Database for statistikk om høgre utdanning

NSD samler inn og tilgjengeliggjør statistikk om alle universiteter, høyskoler og fagskoler i Norge. Statistikken i DBH er en viktig og godt brukt kilde til kunnskap og analyse om høyere utdanning i Norge og utgjør tallgrunnet for Kunnskapsdepartementet ved finansiering av sektoren. Tallene blir også brukt regelmessig av andre nasjonale myndighetsorgan, som Riksrevisjonen, Lånekassen, Forsvaret og Diku, samt av institusjonene selv.

Innsamling av dataene

I mars 2020 tok vi for første gang i bruk det moderniserte data-importsystemet "Dimp" for alle dataleveranser til DBH. Det nye systemet gir bedre tilgangsstyring av brukernes rettigheter i systemet, og det gir brukeren bedre oversikt over sine frister og tidligere dataleveranser.

Innsamling av dataene skjer både ved rapportering fra institusjonene til etablerte frister og via uttrekk fra andre datakilder. NSD sørger for at dataene oppdateres og gjøres tilgjengelige for aktørene som har behov for dem. UH-institusjonene rapporterer inn på omtrent 488 ulike variabler som blir tilgjengeliggjort i DBH-UH. Fagskolene rapporterer inn på 94 ulike variabler som blir tilgjengeliggjort i DBH-F. Alle institusjonene rapporterer også inn

økonomidata, og her mottar vi 25 datasett der flere blir rapportert pr. halvår og tertial. Økonomidataene blir tilgjengeliggjort på DBHs sider og brukes av institusjonene selv og forvaltningen.

Tilgjengeliggjøring og bruk

Anonymiserte data publiseres åpent på NSDs nettsider, mens institusjonene og KD har tilgang til presise tall ved innlogging til DBHs systemer. DBH-sidene hadde om lag 118 000 brukerøkter på nettsidene i 2020. Det er også tilrettelagt for uttrekk via API, som gjør at brukerne av dataene kan hente ut tallene automatisk til sine systemer. Dette erstatter manuell datatilrettelegging og utlevering. Det er loggført 241 033 søk og uttrekk av tabeller via API-tjenesten i 2020 fra institusjoner, forvaltning og andre brukere.

Vi tilrettelegger også data ved behov. Dette kan være større leveranser, som f.eks. til Dikus arbeid med tilstandsrapporter for høyere utdanning og for fagskoler, og det kan være mindre datauttrekk, f.eks. til forskere og saksbehandlere, og til journalister som ønsker tall til en sak de arbeider med. I 2020 hadde vi om lag 150 slike dataleveranser av totalt 250 datasett.

Registre for vitenskapelige publiseringskanaler

NSD har ansvar for to registre over vitenskapelige publiseringskanaler: Det norske kanalregisteret og ERIH PLUS, et europeisk register over tidsskrift innen humaniora og samfunnsvitenskap. ERIH PLUS ble overført fra European Science Foundation til NSD i 2014 gjennom et samarbeid med Forskningsrådet. I tillegg drifter NSD Norsk publiseringsindikator (NPI), som omfatter nivå 2-prosessen for faglig kvalitet.

Kanalregisteret

Kanalregisteret gir norske forskere oversikt over tidsskrift, forlag og serier som er godkjent som vitenskapelige av NPU (Nasjonalt publiseringsutvalg), og utgjør en del av datagrunnlaget for resultatbasert omfordeling av finansieringen i kunnskapssektoren. Det inneholder per 31.12.20 opplysninger om 33 567 godkjente kanaler.

Godkjenning av nye tidsskrift, serier og forlag

NSD saksbehandler forslag til kanaler som bør inkluderes på nivå 1 ved å innhente informasjon om det aktuelle tidsskriftet eller forlaget, og sjekker dette opp mot de etablerte kriteriene for vitenskapelighet. Vi leverer en innstilling til NPU ved arbeidsutvalget, som godkjenner eller avviser forslaget. Det kom inn 1627 nye forslag til publiseringskanaler i 2020, hvorav 988 ble godkjent og lagt til.

I 2020 er det besluttet av NPU å innføre et “nivå X”. Tanken er at dette nivået kan vil gjelde for kanaler det er usikkerhet rundt når det gjelder kvalitet og publiseringspraksis. Forskerne fra aktuelle fagmiljø vil da kunne komme med innspill på kvaliteten ved å bidra med ytterligere informasjon og dokumentasjon.

Enklere å få informasjon om Open Access

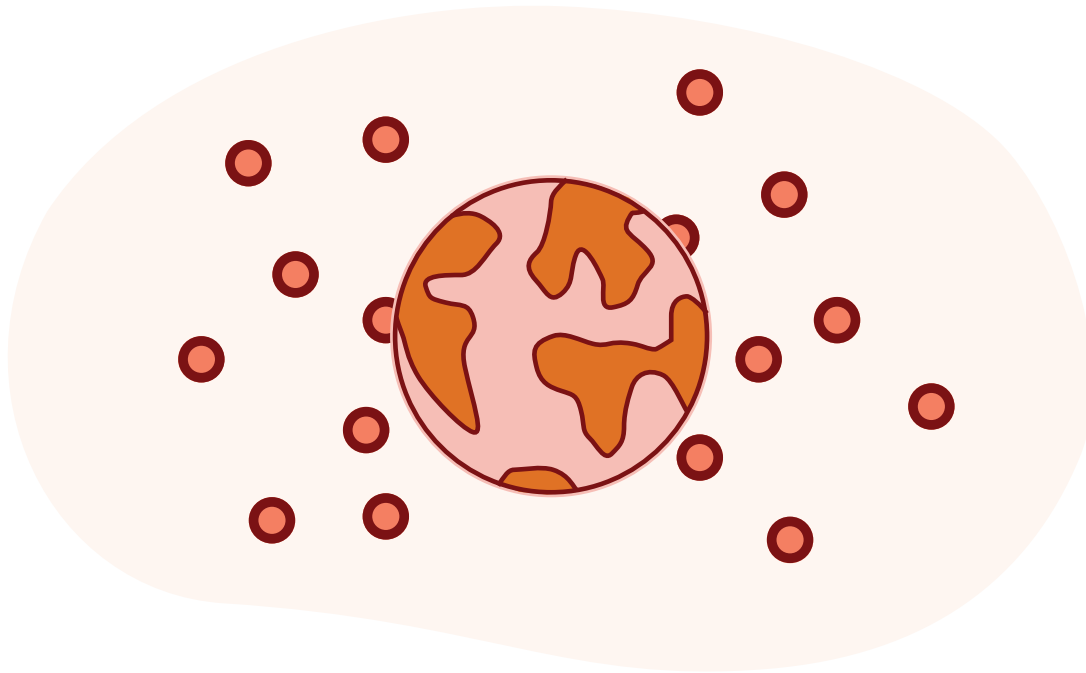
I 2020 har vi fått på plass opplysninger om Open Access-publisering, slik at forskerne lettere kan følge anbefalingene i henhold til Plan S. Det er framgår også om tidsskriftene finnes i DOAJ eller er omfattet av en Unit-avtale. I tillegg det finnes Sherpa Romeo-opplysninger som gir informasjon om arkiveringspolicy til den aktuelle kanalen.

Kanalregisteret hadde 17 166 registrerte brukere ved utgangen av året og 1363 nye brukere registrerte seg i løpet av 2020. Det var 243 815 brukerøkter på nettsidene i 2020.

ERIH PLUS

I ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences) har vi i 2020 videreutviklet websidene for å gi utvidet og relevant informasjon til brukerne. Vi samarbeider blant annet med bibliometriselskapet Dimensions for å kunne tilby ytterligere opplysninger om bla. finansiering og publiserte artikler. Vi har også utvidet funksjonalitet for dokumentasjon i saksbehandlingssystemet som sikrer kvaliteten på informasjonen som oppgis.

ERIH PLUS inneholder informasjon om 9210 godkjente tidsskrift og har 11 193 registrerte brukere per 31.12.20. 1643 nye brukere registrerte seg i 2020, og det kom inn 2486 nye forslag til tidsskrift, hvorav 1212 ble godkjent og lagt til. ERIH PLUS hadde 132 700 brukerøkter på nettsidene i 2020.

Internasjonalt samarbeid

CESSDA

CESSDA (Consortium of European Social Science Data Archives) ERIC er den felleseuropeiske forskningsinfrastrukturen for samfunnsvitenskap, og en av NSDs viktigste formelle internasjonale samarbeidspartnere. NSD er nasjonal tjenesteleverandør (Service Provider) for CESSDA, hvor Kunnskapsdepartementet er norsk medlem. CESSDA tilbyr omfattende, integrerte datatjenester til samfunnsvitenskap. Konsortiet samler samfunnsvitenskapelige dataarkiver over hele Europa, med sikte på å fremme resultatene av samfunnsvitenskapelig forskning og støtte nasjonal og internasjonal forskning og samarbeid.

NSD har i 2020 deltatt i CESSDA training working group og med å legge strategien for CESSDA training, samt jobbet med Data Archiving Guide (DAG). Videre har vi bidratt til et webinar om GDPR, hvor ansatte ved NSD presenterte. Over 100 personer deltok på webinarret. NSD har bidratt i arbeidet med CESSDA Metadata Office og ELLST, samt i slutføring av prosjektet CESSDA Capability Development Model Update.

ESS Social Science & Humanities Open Cloud (SSHOC)

SSHOC-prosjektet har som mål å skape en åpen plattform der data, verktøy og opplæring er tilgjengelig for brukere av data fra samfunnsvitenskap og humaniora European Open Science Cloud (EOSC). NSD jobber i prosjektet med nytt data- og metadatalagringsystem samt verktøy for datauttak for ESS-data. I 2020 har metadatatplattformen blitt utviklet. Prosjektet løper til april 2022.

SUSTAIN-2

Dette H2020-prosjektet, som skal styrke ESS sin vitenskapelige bærekraft, er forsinket pga. at data skal samles inn i etterkant av ESS-feltarbeidet, som først starter våren 2021. NSD skal tilrettelegge, dokumentere og publisere paneldata. Arbeidet i 2020 har bestått av tekniske forberedelser for å kunne motta data og meta-data fra datainnsamlingsprogrammet som skal benyttes.

DDI – Data Documentation Initiative

Metadatastandarden DDI spiller en stadig viktigere rolle for NSD som konseptuelt rammeverk i alle nye satsinger som flytting av data til sky, prosjekter som SSHOC, NORDi osv. Standarden er avgjørende for koordineringen av nye digitale løsninger for dataarkivering og formidling ved NSD, og viktig for å sikre etterlevelse av FAIR-prinsippene.

I året som har gått har NSD bidratt i DDI Alliansens arbeid med metadatastandarder og opplæring, med særlig fokus på utviklingen av den nye DDI-Cross Domain Integration modellen, som legger til rette for bruk av data på tvers av fagfelt, f.eks. intervju-data og registerdata innen helse.

RDA – Research Data Alliance

Det EU-finansierte prosjektet med å etablere en norsk RDA-node ble fullført i 2020. Den nasjonale noden er et viktig koblingspunkt mellom global og nasjonal kunnskap og kompetanse. Uttalte prioriteringsområder er å spre informasjon og øke bevissthet om FAIR-prinsippene, om datahåndteringsplaner, og om håndtering og prosessering av sensitive data.

NSD har ansvaret for koordinering og daglig drift av noden gjennom et prosjekt som finansieres av de syv medlemmene av konsortiet: NTNU, UiO, UiB, UiT, Uninett/Sigma2, Unit og NSD. Målet er å utvide konsortiet med flere medlemmer i 2021.

I 2020 har RDA-noden blant annet hatt følgende aktiviteter:

- Kurs i FAIR forskingsdatakuratering.
- To webinarer: «Persondata, innsamling og datahåndtering i koronavirusets tid» i mai og «Åpne forskningsdata – Hvordan navigere rettigheter og lisensiering?» i oktober.
- Publisert en adoption story (en oppsummeringsrapport av hvordan en institusjon har tatt i bruk og «adoptert» deler av en anbefaling fra RDA).
- Sigma2 og NSD har bidratt til artikkel i CODATA Data Science Journal om machine-actionable DMPs («Application Profile for Machine-actionable Data Management Plans»).

Clarín Knowledge Centre

NSD har status som CLARIN Knowledge Centre for Research Data. CLARIN (Common Language Resources and Technology Infrastructure) ERIC er en europeisk forskningsinfrastruktur som skal gjøre digitale språkressurser tilgjengelig for forskning og undervisning, særlig innen humaniora og samfunnsvitenskap.

Som Knowledge Centre bidrar NSD bidra med ekspertise på datahåndtering og personvern i europeisk nettverk for digitale språkressurser. Statusen innebærer at studenter og forskere som ønsker å deponere og håndtere språkdata kan få rådgiving av NSD når det gjelder personvern, opphavsrett og datahåndtering.

NSD bidrar også til CLARIN ERIC via medlemskap i The Committee for Legal and Ethical Issues (CLIC).

Kommunikasjon og formidling

Nye og mer brukervennlige nettsider

Nettsidene er NSDs viktigste ansikt utad. Etter nesten 30 år med webutvikling var det nødvendig å starte helt fra nytt og gå meto- disk til verks. Utvikling av nye nettsider har foregått parallelt med strategiarbeidet. Det har gitt gode vekselvirkninger i arbeidet med å spisse NSDs profil og tydeliggjøre hva vi skal levere for hvem.

I februar startet vi opp med en innsiktsprosess for å kartlegge behov, både for NSD og for brukerne. Dette la grunnlaget for videre arbeid med prioriteringer og utvikling av ny grafisk profil. I mai ble dette implementert i en helt ny teknisk løsning, samtidig som det ble jobbet med innholdet.

I november kunne vi lansere nye nettsider med ny grafisk profil, fornyet innhold og en ny og bærekraftig teknisk løsning. Etter november har vi i samarbeid med NORDi-prosjektet jobbet med å utvikle søkefunksjonalitet som både søker i nettsider og i vel- dokumenterte strukturerte datasett. For å sikre godt innhold på nettsidene har nærmere 20 ansatte vært på kurs i å skrive for nett.

Neste skritt er å få på plass et opplegg for forvaltning av nett- stedet. Det vil si at vi sørger for at både innholdet, det visuelle og det tekniske blir videreutviklet på en bærekraftig måte slik at nettstedet fremstår helhetlig og konsistent over tid. Som ledd i dette vil vi få utviklet en illustrasjonsbank som vil sikre et helhetlig visuelt inntrykk.

Ikke alle nett-tjenestene ble med over i den nye løsningen i november. Det skyldes først og fremst at innholdet for en del tjenester blir generert av applikasjoner. Her jobber vi på flere fronter for å modernisere tjenestene.

DBH-Fagskoler fikk i 2020 nye nettsider som en del av et prosjekt for å heve kvaliteten på informasjon om fagskoledata. Det pågår et arbeid også for DBH-UH med å bygge om nettsidene etter samme mal.

Nyhetsbrev

NSD sender ut nyhetsbrev for å holde interesserte brukere oppdatert om aktuelle aktiviteter og prosjekter. Vi bruker også nyhetsbrevet til å promotere data og til å dele råd og tips om personvern og datahåndtering. Nyhetsbrevet sendes ut om lag en gang per kvartal og i 2020 nådde vi 500 abonnenter. Brevene har god responsrate, med rundt 40 % som åpner og leser eposten, og rundt 15 % som klikker seg inn på lenker for å lese mer. Begge deler er litt over gjennomsnittet for nyhetsbrev sendt ut av virksomheter tilsvarende vår, ifølge statistikk fra Mailchimp, som er plattformen NSD bruker for å sende ut nyhetsbrevene.

Forskningsdatablogg

NSD ble fra 2020 medlem av forskning.no for å nyttiggjøre oss av en etablert kanal der vi kan nå en viktig målgruppe med aktuelle oppdateringer. Her etablerte vi også en blogg, Forskningsdatabloggen. Målet med bloggen er å bidra til kunnskap og diskusjon omkring innsamling, deling og gjenbruk av forskningsdata.

Vi publiserte to innlegg i 2020: «Åpne dører til lukkede rom», som via et eksempel belyser hvorfor det er viktig å arkivere data for gjenbruk, og «Kunsten å anonymisere data for forskning», som forsøker å klare opp i en misforståelse om at persondata ikke kan gjenbrukes, og belyser ulike metoder for å dele persondata på sikker måte. Innlegget «Kunsten å anonymisere data for forskning» ble også publisert på forsiden av forskning.no, noe som ikke skjer automatisk med alle blogginnlegg.

Sosiale medier

NSD er til stede i sosiale medier for å dele nyheter og informasjon om tjenestetilbudet vårt, og gi råd og tips om datahåndtering og personvern i forskning. Det er også et uttalt mål å bruke disse plattformene til å promotere data som er tilgjengelig i samlingene til NSD, og Instagram-profilen er rendyrket til å vise fram grafiske framstillinger av innhold i aktuelle data.

NSD hadde per 2020 om lag 1 400 følgere på Twitter, som er den kanalen vi har vært lengst aktive på. NSD har også en LinkedIn-

profil med 364 følgere. Vi er i ferd med å bygge opp kanalene på Instagram og Facebook. Det er nyttige kanaler å være til stede i, også fordi det er enkelt for andre å like og dele statusoppdateringer, noe som gjør at spredningen og synligheten potensielt kan bli mye større. For eksempel ble NSDs statusoppdatering fra lanseringen av NorLAGs formidlingsportal for data delt 19 ganger, deriblant av forskningsinstituttet NOVA og rektor ved OsloMet, Curt Rice, noe som gav god oppmerksomhet både for portalen og NSDs bidrag til å realisere den.

NSD har i tillegg en egen Facebook-profil for DBH som brukes til særskilt å dele oppdateringer om DBH-data, og en profil for ERIH PLUS-registeret som er rettet mot de internasjonale brukerne.

Styrets beretning for 2020

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS ble etablert som en nasjonal infrastruktur for forskning i 1971, og har siden 2003 vært eid av Kunnskapsdepartementet (KD). NSDs formål er å drive dataforvaltning og tjenesteyting overfor forskningssektoren. I samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører skal selskapet drive utviklingsarbeid innenfor sitt formål. Selskapet drives fra Bergen.

Strategi for 2021–2024

NSDs strategi for 2021–2024 ble vedtatt av NSDs styre i styremøtet 18. desember 2020. Strategien tydeliggjør NSDs samfunnsoppdrag, ansvar og rolle, hvilke tjenester NSD skal levere til forskningsmiljøene, og hvilke fortrinn de har. Den løfter også fram temaer og innsatsområder som skal gis prioritet framover. Hovedmål for strategiperioden er at NSD skal være et nasjonalt knutepunkt for gjenbrukbare forskningsdata om mennesker og samfunn. Dette innebærer at NSD skal være den fortrukne dataforvalter og dataformidler for forskningsmiljøene, og at NSD forvalter data og dokumentasjon i tråd med FAIR-prinsippene.

NSD skal også være forskningsmiljøenes viktigste samarbeidspartner og leverandør av rådgivningstjenester og digitale løsninger for å ivareta personvern og sikker datahåndtering innen alle fagfelt. Dette betyr at NSD skal støtte forskere, studenter og institusjoner i arbeidet med å få lovlig tilgang til relevante forskningsdata, behandle data på en sikker og lovlig måte, og legge til rette for at data kan deles, arkiveres og gjenbrukes.

Satsingsområder og aktiviteter

NSDs virksomhet er i sin helhet rettet inn mot å sikre åpen og enkel tilgang til forskningsdata og data om den norske forsknings- og høyere utdanningssektoren, og forbedre mulighetene for empirisk forskning gjennom et bredt tilbud av veilednings- og støtte-tjenester. Dette gjøres gjennom å kombinere fag og teknologi for å skape innovative tjenester som forenkler forskerverdagen og fremmer datadrevet forskning. Arbeidet hviler på målet om å levere rike dataressurser til forskningssektoren og høyere utdanning samtidig som vi bidrar til at data kan arkiveres og gjenbrukes ved at de har lovlig grunnlag og er godt dokumentert.

Sentralt i dette arbeidet er NSDs innsamling, arkivering, dokumentering, tilrettelegging og formidling av data, først og fremst til forskere og studenter. I dette ligger det at data må være godt dokumentert, analyseklare og lette å finne, få tilgang til og sammenstille med andre data i tråd med FAIR-prinsippene. For å nå

disse målene har NSD i 2020 hatt sterkt fokus på utvikling og bruk av gode forvaltningsrutiner og digitaliserte løsninger, samarbeid med forskningsmiljøene og relevante dataprodusenter, herunder norske forskningsmiljøer.

For å bidra til at forskningssektoren får lovlig tilgang til nødvendige persondata for analyser og senere arkivering og gjenbruk leverer NSD personverntjenester til rundt 130 forsknings- og utdanningsinstitusjoner. Hovedformålet er å sørge for at forskningssektoren får lovlig tilgang til nødvendige persondata. I tillegg til veiledning og kvalitetssikring av forskningsprosjekters bruk av personopplysninger. NSD er fra tidligere personvernombud for seks forskningsinstitusjoner. Nylig ble det inngått tilsvarende avtaler med ytterligere tre institusjoner. I 2020 tok NSD imot innmeldinger fra og veiledet 10 274 forsknings- og studentprosjekter i bruk av personopplysninger i forskning og det ble gjennomført 171 DPIA-vurderinger. I 2019 var tilsvarende tall 9355 og 135. I tillegg gjennomførte enheten erfaringsmøter med representanter for ledelsen ved alle institusjonene.

Digitalisering, sky-lagring og modernisering av NSDs tjenester og løsninger har vært sentralt i NSDs satsninger de seneste årene. Målet er hele tiden å tilby effektive og tidsriktige løsninger for våre brukere. Som ledd i dette har NSD i 2020 bl.a. arbeidet med to større utviklingsprosjekt med mål om å effektivisere forskningssektorens tilgang til data og arkiveringsfasiliteter. Det ene er NORDi som er et større femårig prosjekt, finansiert over Forskningsrådets infrastrukturprogram, hvor NSD utvikler moderne digitale løsninger knyttet til NSDs arkiv og datatilbud. Prosjektet avsluttes i 2021, men moderniseringsarbeidet vil bli videreført.

Det andre større prosjektet er Microdata 2.0 som er en videreutvikling av Microdata.no som NSD i dag driver i samarbeid med SSB. Utviklingen av Microdata 2 er, i likhet med Microdata.no, også finansiert av Forskningsrådet og gjennomføres i samarbeid med SSB. Microdata-teknologien gir on-line tilgang til registerdata og analyseplattform samtidig som systemet har innebygd personvern.

Sentralt i dette har vært løsninger som nå gjør det enklere for forskere og studenter å håndtere, arkivere og gjenbruke data. I tillegg har NSD utviklet nye saksbehandlingssystemer som har bidratt til mer effektiv drift. Blant nye verktøy som er blitt gjort tilgjengelig for forskningsmiljøene er:

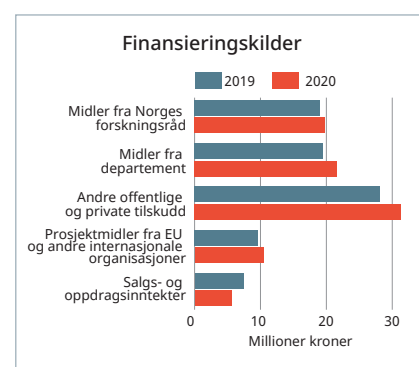
- NSDs Datahåndteringsplan med tilleggstjenestene Planarkiv og Policyveiviser.
- System for digital bestilling og utlevering av forskningsdata.
- Første versjon av NSDs datasøk.
- Første versjon av deponeringsløsning for arkivering av forskningsdata.

NSD har i 2020 fått på plass nytt nettsted med ny design. Dette er NSDs viktigste kanal til brukerne. NSD var svært tidlig ute med å etablere eget nettsted og utviklingen av nettstedet har på mange måter fulgt utviklingen av NSD, med stadig større bredde og mer kompleksitet i tjenestetilbudet. Sammen med utvikling og introduksjon av stadig nye digitale løsninger vokste det over tid fram et behov for å foreta en omfattende renovasjon av hele nettstedet. Etter en prosjektperiode, hvor NSD har benyttet ekstern ekspertise sammen med egne ressurser, framstår nå NSDs nettsted med nytt design, ny organisering og nytt innhold samtidig som løsningene som ligger bak også er nye. Ennå gjenstår det noe arbeid før alt er på plass, noe som det vil bli arbeidet videre med i 2021 og som i stor grad følger implementering av nye digitale tjenester for NSDs brukere.

Finansiering

Omsetning har økt fra 2019 (kr 83 774 860) til 2020 (kr 88 751 657). I 2020 ble det utført 95,9 årsverk, inkludert deltidsansatte studenter. Dette er 3,9 årsverk mer enn for 2019.

NSD er i det vesentlige finansiert gjennom bidrags- og oppdragsprosjekter utført for offentlige myndigheter, UH-sektoren og forskningsmiljøene i Norge og Europa. Inntektene kommer fra Norges forskningsråd, departementene, universitets- og høyskolesektoren og EU.

Arbeidsmiljø og ytre miljø

NSD er en kontorarbeidsplass og har som mål å legge til rette for en arbeidsplass som kjennetegnes av trivsel, motivasjon og nysgjerrighet, hvor NSDs medarbeidere både får og tar ansvar for å prioritere aktiviteter som støtter opp under NSDs mål..

Sykefraværet var i 2020 4,10 %. Dette er en nedgang fra 2019 hvor sykefraværet var på 4,64 %. Ingen skader eller ulykker ble registrert.

I likhet med de fleste virksomheter har NSD i 2020 vært preget av pandemisituasjonen og de smitteverntiltakene som myndighetene har iverksatt. NSD har vært opptatt av å bidra til å holde smitten nede, både i samfunnet generelt og blant våre ansatte. Dette har bl.a. betydd utstrakt tilrettelegging og bruk av hjemmekontor sammen med tiltak i NSDs lokaler. Selv om dette har vært en krevende situasjon for NSD som virksomhet og for alle ansatte i NSD, er det ikke registrert nedgang i aktivitet, produktivitet eller økt sykefravær blant NSDs medarbeidere. Dette er et bilde som bekreftes i arbeidsmiljøundersøkelse som NSD gjennomførte høsten 2020 blant alle medarbeidere. På samme måte som undersøkelsen i 2019 framkom det at arbeidsmiljøet fortsatt oppfattes som godt til tross for en ekstraordinær situasjon.

Likeverd og mangfold

NSD skal ha en inkluderende arbeidskultur preget av likeverd og mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke ledige stillinger hos NSD, uansett alder, kulturell og etnisk bakgrunn. I 2020 hadde NSD en overvekt av kvinner (57 %) i staben. NSDs ledergruppe besto pr. 31. desember 2020 av 7 kvinner og 3 menn.

Strukturendring i sektoren

Den sentrale forvaltningen for høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og kompetansefeltet under Kunnskapsdepartementet skal omorganiseres. Regjeringen har besluttet å etablere et direktorat for høyere utdanning og kompetanse og et tjenesteleveranseorgan for kunnskapssektoren.

Syv av dagens virksomheter, deriblant NSD, blir berørt av endringene. Oppgaver ved NSD vil bli lagt til begge de nye strukturene. Fra NSD vil oppgavene knyttet til DBH – Database for høgre utdanning og register over vitenskapelige publiseringskanaler bli lagt til det nye direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. Det vil skje fra 1. juli 2021. NSDs tjenestetilbud knyttet til arkivering, formidling av forskningsdata, datahåndtering og personvern, vil bli lagt til det nye tjenesteleveranseorganet. Denne overgangen vil skje 1. januar 2022.

Årsregnskap og resultatdisponering

Årsresultatet for 2020 er positivt og framtidsutsiktene for selskapet er gode. Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede. Styret er opptatt av at selskapet skal ha en betryggende egenkapital og foreslår derfor at resultatet på kr 4 101 883 for NSD i 2020 overføres til egenkapital. I tråd med vedtektene deles det ikke ut utbytte.

Bergen, 25.03.21

Jens Petter Aasen
styreleder

Torstein Arne Bye
styremedlem

Eva Stensland
styremedlem

Elin Haugsgjerd Allern
styremedlem

Kjell Gunnar Salvanes
styremedlem

Vidar Wangen Rolland
styremedlem

Cecilie Hopland Jentoft
styremedlem

Vigdis Namtvedt Kvalheim
adm.direktør

Resultatregnskap

<i>Beløp i NOK</i>	Note	2020	2019
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Salgsinntekt	7	88 751 657	83 774 860
Sum driftsinntekter		88 751 657	83 774 860
Lønnskostnad	1, 8	68 532 683	66 561 971
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	2	612 234	500 664
Annen driftskostnad	1	15 563 035	14 380 728
Sum driftskostnader		84 707 952	81 443 363
Driftsresultat		4 043 705	2 331 497
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		378 758	450 411
Annen finansinntekt		68 543	228 620
Annen rentekostnad		10 956	2 768
Annen finanskostnad		378 166	30 084
Resultat av finansposter		58 179	646 179
Ordinært resultat før skattekostnad		4 101 883	2 977 676
Årsresultat		4 101 883	2 977 676
OVERFØRINGER			
Avsatt til annen egenkapital		4 101 883	2 977 676
Sum overføringer	3	4 101 883	2 977 676

Balanse

<i>Beløp i NOK</i>	Note	2020	2019
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	2	880 390	1 255 110
Sum varige driftsmidler		880 390	1 255 110
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Forskuddsbetalte kostnader	6, 9	0	35 358
Sum varige driftsmidler		0	35 358
Sum anleggsmidler		880 390	1 290 467
OMLØPSMIDLER			
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer		10 476 791	5 944 946
Andre kortsiktige fordringer	6	1 690 233	600 770
Sum fordringer		12 167 025	6 545 717
<i>Bankinnskudd, kontanter o.l</i>			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	4	90 911 411	89 967 602
Sum bankinnskudd, kontanter o.l		90 911 411	89 967 602
Sum omløpsmidler		103 078 436	96 513 319
Sum eiendeler		103 958 826	97 803 786

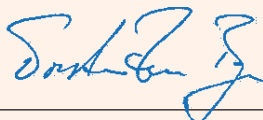
Balanse

Beløp i NOK	Note	2020	2019
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Aksjekapital	3	5 000 000	5 000 000
Overkurs	3	2 378 127	2 378 127
Sum innskutt egenkapital		7 378 127	7 378 127
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	3	39 305 423	35 203 540
Sum opptjent egenkapital		39 305 423	35 203 540
Sum egenkapital		46 683 550	42 581 667
GJELD			
<i>Avsetning for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	8	13 914 033	18 221 411
Sum avsetning for forpliktelser		13 914 033	18 221 411
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		3 818 640	888 845
Skyldig offentlige avgifter		6 179 552	4 549 171
Annen kortsiktig gjeld		33 363 049	31 562 693
Sum kortsiktig gjeld		43 361 241	37 000 708
Sum gjeld		57 275 241	55 222 119
Sum egenkapital og gjeld		103 958 824	97 803 786

Bergen, 25.03.21

Jens Petter Aasen
styreleder

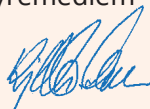
Torstein Arne Bye
styremedlem

Eva Stensland
styremedlem

Elin Haugsgjerd Allern
styremedlem

Kjell Gunnar Salvanes
styremedlem

Vidar Wangen Rolland
styremedlem

Cecilie Hopland Jentoft
styremedlem

Vigdis Namtvedt Kvalheim
adm.direktør

Noter til regnskapet 2020

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Regnskapsprinsippene er beskrevet nedenfor.

a) Driftsinntekter og kostnader

Inntektene består i hovedsak av bevilgninger og prosjektinntekter. Tjenester inntektsføres etterhvert som de leveres. Mottatte betalinger som er knyttet til aktiviteter som ved årsskiftet foreløpig ikke er utført, balanseføres således som uopptjent inntekt og klassifiseres som annen kortsiktig gjeld.

Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs. at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

b) Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

c) Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes å ikke være forbigående. Nedskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Gjeld vurderes til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

d) Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt.

e) Skatt

Da selskapet ikke har erverv til formål, er selskapet fritatt for skatteplikt ihht. til skattelovens § 2-32.

f) Pensjoner

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets ordning tilfredsstiller lovens krav. Ansatte i selskapet har en pensjonsordning i Statens pensjonskasse (SPK). Ordningen er en ytelsesplan. Samlede forpliktelser er vurdert opp mot samlede pensjonsmidler i pensjonsordningen. De estimerte verdiene korrigeres hvert år i samsvar med beregning foretatt av aktuar. Periodisert arbeidsgiveravgift er klassifisert som en del av netto pensjonsforpliktelse. Arbeidsgiveravgiften beregnet av årets netto pensjonskostnad er kostnadsført sammen med pensjonskostnaden.

g) Kontantstrømpoppstilling

Kontantstrømpoppstillingen er utarbeidet etter indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

h) Vesentlige leieavtaler

Selskapets leieavtaler regnes som operasjonelle leieavtaler, og leieutgiftene behandles som løpende driftskostnader.

Note 1: Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m

Lønnskostnader	2020	2019
Lønn	49 274 192	47 196 238
Påløpte feriepenger	6 414 197	5 976 618
Arbeidsgiveravgift	7 371 156	7 466 948
Pensjonskostnader	4 444 779	5 222 406
Andre ytelser	1 028 359	699 761
Sum	68 532 683	66 561 971

Gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret 95 92

Ytelser til ledende personer	Lønn	Pensjonskostnader	Annen godtgjørelse
Adm. direktør	1 244 714	24 055	9 695
Styret	411 900		

Verken adm.direktør eller styret har rett på bonus, overskuddsdeling eller opsjoner, ei heller spesielle ytelser ved et eventuelt opphør av ansettelsesforholdet/vervet.

OTP

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2020 utgjør kr 102 150,- ekskl.mva.

Lovpålagt revisjon	87 500
Andre tjenester	14 650
Sum honorar til revisor	102 150

Note 2 Varige driftsmidler

Beløp i NOK	Inventar	IT utstyr	Sum
Anskaffelseskost 01.01	1 898 700	5 086 046	6 984 746
Tilgang	237 514	0	237 514
Anskaffelseskost 31.12	2 136 214	5 086 046	7 222 260
Akkumulerte avskrivninger 31.12	-1 713 495	-4 628 375	-6 341 870
Balansført verdi 31.12	422 719	457 671	880 390
Årets avskrivninger	59 970	552 264	612 234
Økonomisk levetid	10 år	3 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

Note 3: Egenkapital

	Aksjekapital	Overkursfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01	5 000 000	2 378 127	35 203 540	42 581 667
Årets resultat			4 101 883	4 101 883
Egenkapital 31.12	5 000 000	2 378 127	39 305 423	46 683 550

Aksjekapitalen består av 5 000 aksjer hver pålydende kr 1 000. Kunnskapsdepartementet eier 100 % av aksjene.

Note 4: Bankinnskudd

	2020	2019
Bundne skattetrekksmidler	2 771 204	2 770 833

Note 5 Annen kortsiktig gjeld

Beløp i NOK	2020	2019
Skyldige feriepenger	6 215 017	5 739 055
Prosjektperiodiseringer	26 271 716	25 014 431
Annen kortsiktig gjeld	876 316	809 207
Sum	33 363 049	31 562 693

Note 6 Forskuddsbetalte kostnader

Selskapet har foretatt forskuddsbetaling av husleie som en form for finansiering av oppussing av nye lokaler som selskapet skal leie. Forskuddet resultatføres over leiekontraktens periode som er 15 år.

Beløp i NOK	2020	2019
Innbetalt forskudd ifm. oppussing	9 013 609	9 013 609
Tilbakeførte midler ubrukt ved oppussing	-256 677	-256 677
Mottatt tilskudd fra Norges forskningsråd	-7 500 000	-7 500 000
Netto	1 256 932	1 256 932
Andel husleie tidligere år	-1 221 574	-1 150 865
Andel husleie	-35 358	-70 709
Forskuddsbetalt pr 31.12.	0	35 358
Andre forskuddsbetalte driftskostnader	1 690 233	600 770
Totale forskuddsbetalte kostnader	1 690 233	636 128

Note 7 Spesifikasjon av inntekter

Beløp i NOK	2020	2019
Midler fra Norges forskningsråd	20 234 248	19 004 305
Midler fra departementer	21 554 396	19 513 925
Andre offentlige og private tilskudd	31 417 468	28 200 217
Prosjektmidler fra EU og andre internasj. organisasjoner	10 478 158	9 625 734
Salgs- og oppdragsinntekter	5 067 387	7 430 679
Sum	88 751 657	83 774 860

Note 8 Pensjonsmidler

Beløp i NOK	2020	2019
Årets pensjonsopptjening	4 850 659	5 374 843
Effekt av årets planendringer	0	0
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	1 940 117	1 952 870
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-2 317 821	-2 359 305
Administrasjonskostnad	168 557	183 278
Netto pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	4 641 512	5 151 686
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	654 453	726 388
Pensjonskostnad før resultatførte justeringer	5 295 965	5 878 074
Resultatført actuarielt tap	443 683	525 220
Resultatført levealderjustering 1943-1953 årskull	0	0
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjon	0	0
Resultatført pensjonskostnad	5 739 649	6 403 294

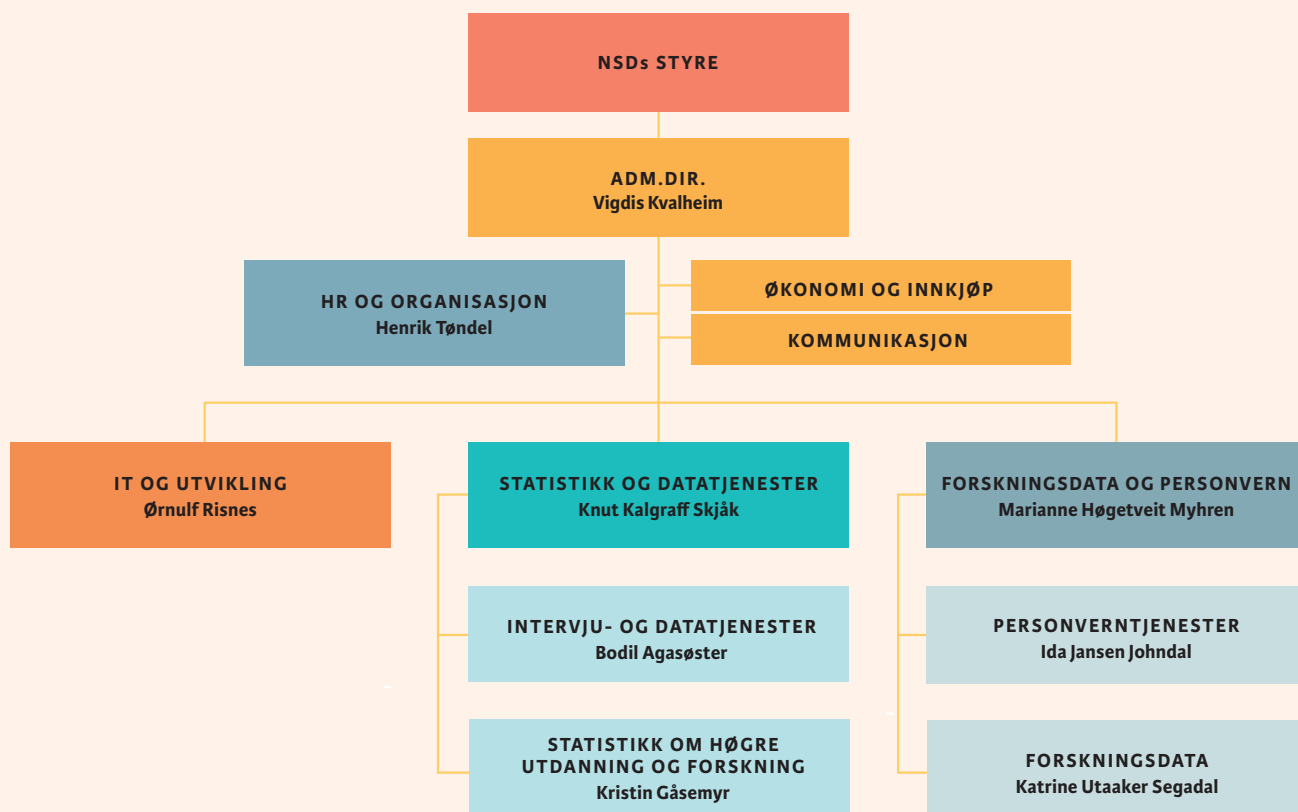
Beløp i NOK	2020	2019
Pensjonsforpliktelse pr 31.12	107 850 833	84 764 937
Pensjonsmidler pr 31.12	-65 165 093	-57 088 845
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	6 018 689	3 902 329
Netto pensjonsforpliktelse inklusiv arbeidsgiveravgift	48 704 429	31 578 421
Ikke resultatført actuariell gevinst	-30 491 144	-11 706 406
Estimatavvik arbeidsgiveravgift	-4 299 252	-1 650 604
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift	13 914 033	18 221 411

Ved beregning er følgende forutsetninger lagt til grunn:	2020	2019
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Avkastning pensjonsmidler	2,70 %	3,80 %
Lønnsvekst	2,30 %	2,25 %
Årlig forventet regulering av alderspensjon under utbetaling	1,25 %	1,25 %
Årlig forventet G-regulering	2,00 %	2,00 %
Arbeidsgiveravgift	14,1 %	14,1 %
Forventet gjenstående tjenestetid	12	11

Note 9 Spesifikasjon av fordringer og gjeld

	2020	2019
Fordringer med forfall senere enn ett år	0	35 358
Langsiktig gjeld med forfall senere enn fem år	0	0
Sum	0	35 358

NSDs organisasjon per 31.12.2020

@nsddata